

Samenvatting ontwikkelgesprek visitatie Ad PEP

Datum: 27 oktober 2025

Op 27 oktober 2025 vond het online ontwikkelgesprek met het panel plaats; drie weken na de visitatie van de opleiding die op 6 oktober in Dordrecht plaatsvond. Tijdens het ontwikkelgesprek is een aantal thema's aan bod gekomen die tijdens de terugkoppeling op de visitatiedag als aandachtspunten zijn benoemd en waarover de opleiding graag verder in gesprek wilde gaan met het panel. Daarnaast heeft de opleiding een ontwikkelvraagstuk in het zelfevaluatie rapport beschreven waarover zij graag geadviseerd wordt door het panel.

1. Breedte van de opleiding

De opleiding gaat het tweede jaar van de opleiding doorontwikkelen en overweegt hierbij om de vaste keuzeprofielen (educatief en pedagogisch) los te laten en te kiezen voor een breder programma. Analooq aan de lijn met de maatschappelijke ontwikkeling waarin kinderopvang, onderwijs en jeugdzorg steeds meer naar elkaar toegroeien. De opleiding vraagt zich af hoe zij hierin ruimte kunnen blijven bieden voor eigen keuze en profilering van studenten.

Het panel constateert dat de opleiding momenteel nog sterk redeneert vanuit de twee werelden 'onderwijs' en 'kinderopvang' terwijl de opleiding idealiter een brug slaat tussen beide. Als pedagogisch educatief professional heb je altijd te maken met de brede context van het kind: je kijkt naar de thuissituatie, vrije tijd en de opvang-/onderwijskant. Het is een T-shaped professional met een brede pedagogische basis en die zich kan specialiseren op wat specifiek nodig is voor de sector waarin de professional werkzaam is. Bijvoorbeeld didactiek binnen onderwijs. Hierin kan de opleiding overwegen om dit als keuzevak aan te bieden of bijvoorbeeld in de nascholing een plek te geven. Bij het vormgeven van de specialisatie is het van belang om goed te kijken wat specifiek is voor de sector.

Daarnaast geeft het panel de overweging mee om te kijken of de leeruitkomsten op een hoger abstractieniveau geformuleerd kunnen worden. Hierdoor ontstaat er ruimte voor studenten om het in de eigen context concreet te maken en zou een specialisatie dan wellicht niet nodig zijn. Uitdaging hierbij is dat het wel toetsbaar blijft: hoe voorkom je dat de leeruitkomsten voor de ene context te kort doen en vice versa. Het panel geeft de suggestie om transfervraagstukken te onderzoeken: hoe functioneren alumni in de praktijk die van context zijn geswitcht? In hoeverre hebben zij, met dat wat ze geleerd hebben in de opleiding, zonder al te grote problemen de overstap naar de andere context kunnen maken? Als blijkt dat dit zonder problemen plaatsvindt (bij reguliere begeleiding), dan kun je als opleiding voor dat hogere abstractieniveau kiezen bij de leeruitkomsten. Als blijkt dat de transfer lastig is, dan zul je als opleiding dit nader moeten onderzoeken en wellicht toch een vorm van specialisatie aan moeten houden. Bij het onderzoeken van de transfervraag is het volgens het panel ook belangrijk om dit niet te scherp te stellen. Bij iedere nieuwe medewerker dient een werkgever zorg te dragen voor een mate van coaching, begeleiding en ondersteuning; zeker ook bij de overstap van context. Daar heeft de opleiding op dat moment geen rol meer in. Wellicht blijkt uit het transferonderzoek dat de opleiding dan zou toekunnen zonder specialisatie.

Bij de overweging voor specialisaties raadt het panel aan om dit vraagstuk goed te onderzoeken: specialisaties zijn kostbaar in het organiseren en de studentaantallen zijn relatief klein. Daarnaast wordt de opleiding op drie locaties aangeboden met relatief veel reistijd tussen de locaties.

Het panel raadt aan om niet te sterk te kijken naar de huidige situatie in het werkveld, maar te kijken naar welke ontwikkelingen er de komende vijf à tien jaar spelen, zodat de studenten die de opleiding gaan volgen in het hernieuwde of aangepaste curriculum daar op dat moment dan ook plezier van hebben. Volgens het panel zal de Ad'er PEP een grote rol spelen in de functies die ontstaan op de snijvlakken tussen onderwijs-jeugdzorg en onderwijs-kinderopvang. Hierbij is de brede pedagogische basis voor al deze sectoren van toepassing en zou het mooi zijn dat je als professional dan kunt kijken welke specialisatie je dan nog nodig hebt om je werk goed uit te voeren.

Daarnaast is besproken dat meerdere aspecten spelen bij het wel/niet aanbieden van specialisaties. De breedte van de opleiding en het economische aspect zijn eerder al genoemd. Daarnaast speelt aantrekkelijkheid van specialisaties ook een rol bij het werven van nieuwe studenten.

Het panel geeft aan dat de huidige opbouw al mogelijkheden biedt om de opleiding breed neer te zetten. Een aantal zaken zitten al goed in het ontwerp, maar zouden in de manier waarop het uitgevoerd wordt of de voorbeelden die genoemd worden, kunnen worden aangepast. Dat is laaghangend fruit waar de opleiding op korte termijn mee aan de slag kan. Een wijziging van het curriculum kan heel goed zijn, maar is vaak ook een ingrijpende operatie volgens het panel.

Tot slot wordt geconcludeerd dat de opleiding studenten wat meer kan sturen om te 'gluren bij de burens' door met medestudenten mee te lopen en op deze manier kennis te maken met andere contexten.

2. Beroepstaken – leeruitkomsten – indicatoren

Tijdens de terugkoppeling op de visitatiedag gaf het panel aan dat het opleidingsontwerp compacter en eenvoudiger kan door de leeruitkomsten meer centraal te stellen. De opleiding is benieuwd naar de adviezen van het panel, rekening houdend met de niveau-5 doelgroep die behoefte heeft aan kaders, om hier een volgende stap in te kunnen maken.

Het panel adviseert om te onderzoeken of het mogelijk is om te gaan werken met hoog-over geformuleerde leeruitkomsten. Hiermee krijg je vanzelf grotere eenheden die meer ruimte en flexibiliteit bieden. Voor de leeruitkomsten geldt dan bovendien ook: aangetoond is aangetoond; je hoeft ze niet op meerdere plekken in het curriculum opnieuw te bieden. Voor het formuleren van de leeruitkomsten kan gebruik gemaakt worden van de tuningssystematiek. Met name de 'Standard' en 'Context' zijn heel bepalend voor de scherpheid in je leeruitkomst. Hoe breed is je context en wat is het gewenste niveau van functioneren in de leeruitkomst? Het panel herkent de behoefte om dit vervolgens fijnmazig te gaan maken met inhoudelijke onderliggende criteria of indicatoren. Dit is echter niet nodig als je kijkt naar wat de algemene deler is in de leeruitkomsten:

Studenten moeten hun handelen onderbouwen, een koppeling maken tussen theorie en praktijk en ze moeten laten zien in de praktijk dat ze iets echt beheersen; ook over een langere periode. Daarnaast wil je bij een student een overtuiging zien, dat het een onderdeel van hun visie is geworden.

Dit zijn als het ware algemene kwaliteitscriteria m.b.t. het beheersen van een leeruitkomst. Je toetst dan de leeruitkomsten en gebruikt de algemene kwaliteitscriteria voor de kwaliteit van de bewijsvoering die voor alle leeruitkomsten hetzelfde zijn.

Het is van belang om studenten hier goed bij te begeleiden om te leren werken met de leeruitkomsten en de algemene kwaliteitscriteria onder de knie te krijgen. Scaffolding kan hier ook een rol in spelen door studenten in het eerste semester nog mee aan de hand te nemen door bijvoorbeeld uitleg te geven over hoe je theorie kunt

gebruiken en onderbouwen of door het toevoegen van hulpzinnnetjes in beroepsproducten over wat je wel en niet moet doen.

Het panel geeft aan dat bij het werken met leeruitkomsten er een verschuiving optreedt van het beoordelen van het eindproduct naar meer formatief evalueren tijdens het proces. Leerfeedback vindt plaats tijdens de rit en prestatiefeedback aan het einde als een student de leeruitkomst routinematig beheerst. Dat stelt eisen aan de kwaliteit van de feedback en het systeem waarin je de feedback verzamelt. Het professionaliseren van feedbackgeletterdheid van alle betrokkenen, inclusief de student zelf, en een goed portfoliosysteem zijn belangrijke randvoorwaarden als je wil gaan werken met het beoordelen op het niveau van de leeruitkomsten. Voor het ontwikkelen van feedbackgeletterdheid van het werkveld geeft het panel suggesties om hier scholing voor te ontwikkelen, een heldere rolbeschrijving voor praktijkbegeleiders te ontwikkelen, begeleiding hierop in te zetten en bijvoorbeeld goede voorbeelden te delen en te werken met hulpzinnnetjes voor praktijkbegeleiders. Belangrijk is om het werkveld hier goed in mee te nemen zodat ze hier ook achter staan.

3. Flexibiliteit

Op de visitatiedag heeft het panel flexibiliteit als aandachtspunt benoemd voor de opleiding. De opleiding is benieuwd welke adviezen het panel voor de opleiding heeft op dit thema.

Een voorbeeld van flexibiliteit is dat studenten ervoor kunnen kiezen om niet aanwezig te zijn bij de lessen en zelfstandig aan de slag te gaan in de praktijk met het aantonen van de leeruitkomsten (als er gewerkt wordt met het beoordelen op het niveau van de leeruitkomsten). Hierin is tussentijdse begeleiding door een docent of leercoach van belang.

Flexibiliteit is bovendien ook het bedienen van de verschillende doelgroepen die binnenkomen bij de Ad PEP. Hierbij wil het panel de opleidingen de volgende vraagstukken mee geven om nader met elkaar te verkennen: hoe voorkom je dat iemand met een rugzak vol ervaring dingen dubbel doet? Overweeg je als opleiding te gaan werken met EVC's (Erkenning van Verworven Competenties)? Hoe wil je aansluiten bij wat de wens van de toekomst van de student is? De intake kan hier een belangrijke rol in spelen. Als je de leeruitkomsten terugbrengt naar de essentie: *'welk beheersingsniveau wil je zien?'*, dan is de weg daarnaar toe voor een summatieve beoordelaar niet interessant.

Het panel raadt aan om binnen de opleiding het gesprek hierover te voeren en te kijken waar je als opleiding wil staan over 5 à 10 jaar, ook gezien de ontwikkelingen in de maatschappij. Hierin is het van belang om met elkaar, ook breder binnen het domein, tot een collectieve ambitie te komen voor wat betreft het begrip 'flexibilisering'.